

Alþingi,
umhverfis- og samgöngunefnd,
Austurstræti 8 - 10,
150 REYKJAVÍK.

Reykjavík, 7. október 2015.
2015090005

Efni: Frumvarp til laga um náttúruvernd (varúðarregla, almannaréttur, sérstök vernd, framandi tegundir o.fl.), 140. mál

Þingmálið var sent Bændasamtökum Íslands til umsagnar með tölvubréfi frá nefndasviði Alþingis, dags. 24. september 2015. Bændasamtökin hafa allt frá árinu 2010 gert alvarlegar athugasemdir við hvaða háttur var hafður á við endurskoðun náttúruverndarlaga. Bændasamtök Íslands gagnrýndu margsinnis skort á samráði og vinnubrögð við samningu frumvarpsins. Þegar lög nr. 44/1999 um náttúruvernd voru samin áttu Bændasamtök Íslands fulltrúa í nefnd sem hafði það verkefni með höndum enda voru til umfjöllunar fjölmörg atriði sem snertu bændur og landeigendur með margvíslegum hætti. Þegar frumvarpið sem hér er til umræðu var fyrst lagt fram á Alþingi í byrjun 2013 hafði verið tekið afar takmarkað tillit til athugasemda samtakanna. Þá voru gerðar athugasemdir við frumvarpið sem sumar höfðu verið gerðar ítrekað allt frá upphafi málsins árið 2010.

Bændasamtök Íslands telja að endurskoðun á löggjöf um náttúruvernd verði að fara fram með samráði við alla hagsmunaaðila. Í lögum um náttúruvernd er kveðið á um fjölmörg atriði sem snerta hagsmuni bænda umtalsvert. Bændasamtök Íslands telja það eðlilega kröfu að sem hagsmunasamtök bænda, fái þau að koma að endurskoðun löggjafar sem snertir hagsmuni bænda. Bændur, sem stærstu nýtingaraðilar á landi hérlendis, telja löggjöf um náttúruvernd afar mikilvæga bæði fyrir þeirra starf og landsmenn alla. Það er hins vegar eðlileg krafa að bændur eigi meiri aðkomu að slíkri reglusetningu en margir aðrir, enda eru þeir í daglegri snertingu við náttúruna og byggja afkomu sína á nýtingu hennar. Samráð við hagsmunaaðila, með beinni aðkomu þeirra, er til þess fallið að skapa sátt og víðtæka samstöðu um náttúruvernd á Íslandi eða eftir atvikum um þá löggjöf sem sætir endurskoðun hverju sinni.

Þegar frumvarp um brottfall laga nr. 60/2013, um náttúruvernd, sem samþykkt voru á Alþingi 28. mars 2013 og áttu að taka gildi 1. apríl 2014, var lagt fram á Alþingi, studdu Bændasamtök Íslands þingmálið enda töldu þau að markmiðum löggjafar um náttúruvernd yrði betur náð með því að bændur tækju fullan þátt í endurskoðun jafn viðamikillar löggjafar, en til þess að svo megi verða þurfa samtök bænda að koma beint að vinnu við undirbúning hennar eins og var gert við endurskoðunina 1999. Þetta var ekki gert við undirbúning þeirra laga sem ætlað var að tækju gildi í apríl 2014 og því ríkti ekki traust á þeim innan greinarinnar. Bændasamtökin töldu að með því að taka málið upp aftur gæfist kostur á að leiðrétta það.

Við meðferð frumvarpsins var því breytt þannig að gildistöku laganna var frestað til 1. júlí 2015 og síðan var gildistöku þeirra aftur frestað til 15. nóvember 2015. Nú stendur til að lög nr. 60/2013 taki gildi þann 15. nóvember 2015 en með þessu frumvarpi, sem hér er til umræðu, er lagt til að gerðar verði tilteknar breytingar á þeim.

Á það skal bent að Bændasamtökin leggja ríka áherslu á að almenningur sem stundar útivist á landi í einkaeigu virði skyldur sem slíkri nýtingu fylgja og einnig rétt landeigenda til ráðstöfunar og nýtingar á landinu, eins og 17. gr. laganna tilgreinir. Álag af völdum ferðamanna hefur stórauðist undanfárin ár og spáð er enn frekari aukningu á næstu árum. Því er hætt við að núningur milli bænda og ferðafólks geti að sama skapi aukist.

Umkvartanir bænda snúast ekki síst um skipulegar hópferðir sbr. 24. gr. laga laga nr. 60/2013. Bæði í núgildandi lögum og þeim sem taka eiga gildi segir að „þegar skipulagðar eru hópferðir um eignarlönd skal hafa samráð við eiganda lands eða rétthafa um umferð manna og dvöl á landi hans.“ Bændasamtökin eru sammála því sjónarmiði, en fullyrða að verulegur misbrestur er á því að framangreint samráð sé virt. Skipuleggjendur hópferðanna hafa tekjur af því að fara með ferðamenn um land í eigu annarra sem fá ekkert í staðinn en verða oft á tíðum fyrir kostnaði vegna viðhalds eða lagfæringa á vegum, slóðum og öðru slíku. Bændasamtökin leggja því þunga áherslu á að framangreindum ákvæðum í 17. og 24. gr. verði fylgt fast eftir af stjórnvöldum.

Síðan gildistöku laganna var frestað hafa Bændasamtök Íslands tekið þátt í samráðsvettvangi hagsmunaaðila um breytingar á lögnum. Úr því sem komið er telja Bændasamtök Íslands þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu vera af hinu góða. Þrátt fyrir að Bændasamtök Íslands hefðu viljað hafa meiri aðkomu að vinnu við frumvarpið á fyrri stigum, eins og áður hefur verið rakið, styðja þau frumvarpið eins og það liggur fyrir.

Virðingarfyllst,
f.h. Bændasamtaka Íslands,
Elías Blöndal Guðjónsson lögfr.